

ŒIŒLİ MESLEKİ EĞİTİM MERKEZİ
2020 MAYIS UZAKTAN EĞİTİM DERS NOTLARI

Alan/Dal Adı : Tüm Alan ve Dallar

Ders Adı : Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi

Dersin Sınıf Düzeyi : 11.Sınıf

Modül/Kazanım Adı: Yahudiliğin doĐuŒunu ve geliŒim sürecini özetler.

Konu : Yahudiliğin Tarih GeliŒimi

Konu Tarihi Aralığı : 4 Mayıs-10 Mayıs 2020

Ders Ğretmenleri : A.AKBAŒ

Mayıs 2020, İstanbul

YAHUDİLİK

Yahudilik, yaşayan en eski vahiy kaynaklı dindir. Bu din, tahrif edilerek millî bir yapıya büründürülmüştür. Yahudiler, günümüzde başta Amerika Birleşik Devletleri olmak üzere çeşitli ülkelerde yaşamaktadırlar. Orta Doğu'da bulunan İsrail de Yahudilerin kurduğu bir devlettir.

Tarihçe

Yahudiler, tarihlerini Hz. İbrahim'le (a.s.) başlatırlar. Hz. İbrahim'le (a.s.) oğlu Hz. İshak (a.s.) ve onun oğlu Hz. Yakup'un (a.s.) Yahudilik tarihi açısından önemli bir yeri vardır. Bunlar, Yahudi milletinin ataları kabul edilir. Hz. İshak'ın (a.s.) oğlu Hz. Yakup (a.s.), dayısının iki kızıyla evlendi. Eşlerinden ve cariyelerinden on iki oğlu dünyaya geldi. İşte İsrailoğullarının on iki kabilesi, Hz. Yakup'un (a.s.) on iki oğluna dayanmaktadır.

BİLGİ KUTUSU

İsrailoğulları için Yahudi kavramı da kullanılır. Babil Sürgünü'nden sonra Filistin'deki Yahuda bölgesine nispetle İsrailoğullarına Yahudi denilmiştir. Yahudi ismi, Hz. Yakup'un (a.s.) büyük oğlu Yahuda'dan gelmektedir. Yahuda, aynı zamanda İsrailoğullarının on iki kabilesinden biridir.

Musevi, Hz. Musa'nın (a.s.) şeriatına bağlı olan kimse demektir. Yahudiler için kullanılan kavramlardan biridir.

İbrani de Yahudiler için kullanılan kavramlardan biridir. Yahudilik tarihinde önemli yeri olan Hz. İbrahim'in (a.s.) büyük atasının adı Eber'di. Bundan dolayı Hz. İbrahim'e (a.s.), Eber'in soyundan gelen anlamında İbrani, onun konuştuğu dile de İbranice denilmiştir. Yahudiler açısından İbrani terimi, kendilerinin ilk ataları sayılan Hz. İbrahim (a.s.), Hz. İshak (a.s.) ve Hz. Yakup (a.s.) ile onların çocuklarını ifade eder.

(Baki Adam, "Yahudilik", Yaşayan Dünya Dinleri, s. 62-63.)

Hz. Yakup'un (a.s.) lakabı İsrail'dir. Ona bu lakabın verilmesinin sebebi şudur: Hz. Yakup (a.s.) ailesiyle birlikte bir yolculuk esnasında yolda insan şeklinde bir varlıkla karşılaşır. Onunla sabaha kadar güreşir. İnsan şeklindeki varlık Hz. Yakup'u (a.s.) yenemeyince onu kutsar. Kutsadıktan sonra adının ne olduğunu sorar. Yakup olduğunu öğrenince de "Artık sana Yakup değil İsrail denecek. Çünkü sen Tanrı'yla güreşip onu yendin." der. Bu olaydan sonra Hz. Yakup'a (a.s.) İsrail, onun soyundan gelenlere de İsrailoğulları denir.

Hz. Yakup'un (a.s.) oğulları, kıskançlıkları sebebiyle kardeşleri Yusuf'u (a.s.) kuyuya attılar. Onu bir kervan, kuyudan çıkarıp Mısır'a götürdü ve köle olarak Mısır vezirine sattı. Mısır vezirinin evinde büyüyen Hz. Yusuf (a.s.), vezirin eşinin iftirasına uğradı ve yıllarca zindanda yattı. Hz. Yusuf (a.s.), suçsuzluğunun anlaşılması üzerine serbest kaldı. Bunun ardından Mısır'ın hazineden sorumlu yetkilisi oldu. Mısır'a erzak almaya gelen kardeşlerine kendisini tanıttı ve onları affetti. Babası ve diğer aile fertlerini de Mısır'a getirtti. Bundan sonra İsrailoğulları Mısır'da yaşamaya başladılar. Ancak Hz. Yusuf'un (a.s.) vefatından sonra İsrailoğulları köleleştirildiler.

İsrailoğulları Mısır'da köle olarak yaşarken Mısır firavunu bir rüya gördü ve bunu yorumculara anlattı. Rüya yorumcuları Firavun'a, yakında İsrailoğullarından bir erkek çocuğu dünyaya geleceğini ve kendisinin saltanatına son vereceğini söylediler. Bunun üzerine Firavun, İsrailoğullarından doğacak bütün erkek çocukların öldürülmesini emretti. Hz. Musa (a.s.) da o yıl dünyaya geldi. Annesi, çocuğunun öldürülmesinden korktuğu için onu bir beşik içinde Nil Nehri'ne bıraktı. Firavun'un sarayındaki görevliler onu nehirde görünce hemen aldılar. Firavun, karısının da isteğiyle o çocuğu evlat edindi. Böylece Hz. Musa (a.s.) Firavun'un sarayında büyüdü.

Hz. Musa (a.s.), bir gün şehirde dolaşırken İsrailoğullarından biri ile bir Mısırlının kavga ettiğini gördü. Kavgaya müdahale eden Hz. Musa (a.s.), istemeyerek Mısırlının ölümüne sebep oldu. Cezalandırılmaktan korktuğu için de Medyen'e gitti. Orada evlendi, bu evlilikten çocukları dünyaya geldi. Yıllar sonra Mısır'a dönmeye karar veren Hz. Musa (a.s.), dönüş yolunda, Horeb denilen yerde Allah (c.c.) tarafından peygamber olarak görevlendirildi. Kardeşi Harun (a.s.) da kendisine yardımcı olarak verildi.

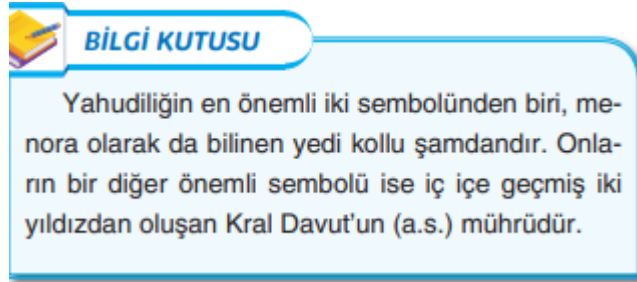
Hz. Musa (a.s.), Mısır'a gelip Firavun'u Allah'ın (c.c.) varlığına ve birliğine imana davet etti. Tanrılık iddiasında bulunan Firavun'a, bu iddiasından vazgeçmesini söyledi. Ayrıca ondan, İsrailoğullarını serbest bırakmasını istedi. Ancak Firavun, Hz. Musa'nın (a.s.) gösterdiği açık mucizelere ve ortaya koyduğu tüm çabalara rağmen inkârcılıkta direnmeyi sürdürdü. İsrailoğullarını da serbest bırakmayacağını söyledi. Bunun üzerine Mısırlıların başına çeşitli felaketler geldi. Firavun, Mısır halkının da baskısıyla inadından vazgeçti. Hz. Musa (a.s.), İsrailoğullarını alıp Mısır'dan çıktı. Sina Dağı'na vardığında Allah (c.c.) ona, Yahudiliğin temel ilkelerini oluşturan on emri levhalar hâlinde verdi.⁴

Hız. Musa (a.s.), Sina Dağı'nda on emri aldıktan sonra vadedilen kutsal topraklara doğru yola çıktı. İsrailoğulları bu süreçte Hız. Musa'ya birçok zorluk çıkardılar. Allah (c.c.) da onları cezalandırdı. Hatta İsrailoğulları kırk yıl çölde dolaştılar. Burada İsrailoğullarından birçok kişi telef oldu.

Hız. Musa (a.s.), kendisine vahyedilen ilahi mesajları bir kitap hâline getirip Ahit Sandığı'na koydu. İsrailoğulları bu sandığa çok önem verdiler ve her zaman onu yanlarında taşıdılar. Hız. Musa (a.s.), Moab diyarında 120 yaşındayken vefat etti. Hız. Musa'nın (a.s.) peygamberliği döneminde Yahudiliğin inanç, ibadet, ahlak ve hukukla ilgili temel ilkeleri belirlendi. İsrailoğullarının, kutsal topraklara gidecekleri zaman kuracakları devletin yapısı da bu dönemde ortaya kondu.

Hız. Musa'dan sonra İsrailoğulları çeşitli sıkıntılarla karşı karşıya kaldılar. Çeşitli milletlerin egemenliğine girdiler. İsrailoğulları, en parlak dönemlerini Hız. Davut (a.s.) ve Hız. Süleyman (a.s.) zamanında yaşadılar. Hız. Davut (a.s.), İsrailoğullarının başına geçtiğinde Kudüs'ü fethedip başkent yaptı. Böylece İsrailoğulları, kendilerine vadedildiğine inandıkları kutsal toprakları ele geçirmiş ve buraya yerleşmiş oldular. Hız. Davut (a.s.), Kudüs'te büyük bir mabet inşa etmek için çalışmalar başlattı. Ancak bu mabedi kendisi tamamlayamadan vefat etti. Kutsal mabet, Hız. Süleyman (a.s.) tarafından tamamlandı. Süleyman Mabedi de denilen bu mabet, tarih boyunca çeşitli dönemlerde tahrip edilmiştir. Günümüzde bu Yahudi kutsal mabedinin sadece batı duvarı kalmıştır. Ağlama Duvarı da denilen bu duvar, Yahudiler için çok önemli bir ibadet yeridir.

Hız. Süleyman'ın (a.s.) vefatından sonra İsrailoğulları dağılıp parçalandılar. Çeşitli milletlerin saldırısına uğrayıp onların egemenliği altına girdiler. MÖ 587 yılında Babilliler Kudüs'ü ele geçirip kutsal mabedi tahrip ettiler. İsrailoğullarını buradan çıkarıp sürgün ettiler. Daha sonra Babillileri yenen Persliler, İsrailoğullarının tekrar Kudüs'e girmesine ve burada kutsal mabedi yapmasına izin verdiler. Bu dönemde Yahudi bilgini Ezra'nın önderliğinde Yahudiliğin kurum ve kuralları sistemleştirilip yeniden yaşatılmaya başlandı. Kaybolan ve tamamen unutulmuş Tevrat, Ezra tarafından yeniden yazıldı. MÖ 330'lu yıllarda da Kudüs, Yunanlıların hâkimiyetine girdi. 1 Milattan sonra Kudüs'ü işgal eden Romalılar, kutsal mabedi yıktılar ve Yahudileri buradan çıkarıp sürgün ettiler. Mabedin yıkılmasından sonra Yahudiler dünyanın çeşitli yerlerine dağıldılar.

5.2. Süleyman Mabedi'nden günümüze ulaşan batı duvarı (Ağlama Duvarı) Yahudiler için çok önemlidir.

5.3. Yedi kollu şamdan ve Kral Davut'un mührü, Yahudiliğin önemli sembollerindedir.